

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
végzése**

Az ügy száma:

Kfv.I.37.641/2024/6.

A tanács tagjai:

Dr. Tóth Kincső a tanács elnöke
Dr. Figula Ildikó előadó bíró
Dr. Banu Zsoltné dr. Szabó Judit bíró
Dr. Hajnal Péter bíró
Dr. Heinemann Csilla bíró

A felperes:

felperes
(cím1)

A felperesi érdekelt:

érdekelt
(cím2)

A felperes képviselője:

ügyvéd1 ügyvéd
(cím3)

Az alperes:

Heves Vármegyei Kormányhivatal
(3300 Eger, Kossuth u. 9.)

Az alperes képviselője:

Dr. Demeter András
kamarai jogtanácsos

A per tárgya:
határozat jogszerűsége vizsgálata

örökségvédelmi kötelezés tárgyában hozott

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

az alperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat:

Miskolci Törvényszék
101.K.700.012/2024/11. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Miskolci Törvényszék 101.K.700.012/2024/11. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítja.

A Kúria a felperes felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét 127.000.- (százhuszonhétezer) forintban, az alperes felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét 6.000.- (hatezer) forintban állapítja meg.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes tulajdonában álló, Eger, helyrajzi szám1 hrsz. alatt nyilvántartott, cím4 szám alatti lakóház az Egri Vár tözsomszédságában található, Eger belvárosának műemléki jelentőségű területén (8702. törzsszám – azonosítószám: 5457.), a Vár erőrendszer romjai ex lege műemléki környezetében (2059. törzsszám – 27627. azonosítószám), és a belváros történeti városmag régészeti lelőhelye területén (89777. törzsszám).

[2] A felperes a lakóház tetején anélkül létesített napelemeket, hogy azt az alperes részére bejelentette volna.

[3] Az örökségvédelmi jogkörében eljáró alperes azt követően, hogy hivatalos tudomására jutott a napelemek hatósági bejelentés nélküli elhelyezése, hivatalból eljárást indított.

Az eljárás során a felperes arról nyilatkozott, hogy a napelemeket 2022. őszén engedélyeztette és szereltette fel, az ahhoz kapcsolódó új villanyórát 2022. november 25-én helyezték üzembe. Előadta, hogy a napelemek létesítéséhez szükséges minden műszaki engedéllyel rendelkezik, az örökségvédelmi hivatalhoz azonban azért nem jelentette be a tevékenységet, mert a bejelentési kötelezettségről nem volt tudomása, az áramszolgáltató sem tájékoztatta őt erről.

[4] Az alperes 2023. november 29-én kelt HE/EOF1/00475-5/2023. számú határozatában a felperest kötelezte, hogy az Eger, cím4 szám alatti lakóház tetején lévő, engedély nélkül létesített napelemeket a határozat véglegessé válásától számított 180 napon belül szerelje le, szüntesse meg. Egyben megkereste az illetékes ingatlanügyi hatóságot az elrendelt kötelezettség ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése érdekében.

[5] A határozat indokolása szerint az épület tetősíkjára épített napelemek közterületről, valamint Eger városának úgynevezett magas vagy kilátó pontjairól is jól láthatóak, amely befolyásolja a műemléki jelentőségű terület történeti összképét, feltárulását, karakterét. A napelemek a történeti anyaghasználattal, a műemléki épületszerkezetekkel szemben idegen építészeti elemként jelennek meg, látványuk a műemléki jelentőségű terület történeti összképébe nem illeszthető be. A lakóépület nyugati tetőfelületén elhelyezett napelemek szembetűnően együtt látszanak az Egri Várral, mely nemzeti emlékhely, kiemelten védett műemlék, és országos viszonylatban is extrán magas létszámban látogatott.

[6] Az indokolás szerint az érintett lakóház az Egri Vár tözsomszédságában található, közterületről az Egri Várral együtt jelenik meg, az elhelyezkedése is speciális, mert nem csak közterületről, hanem főnről is rá lehet látni, egyrészt a Minaret teraszáról, a másrészt a Várból és az északi várfal sétányról, ennél fogva megjelenése városképi szempontból

műemléki jelentőségű terület megjelenését formáló, nagy jelentőséggel bír. A napelemrendszer modern, a történelmileg kialakult arculatba nem illeszkedik, meghagyásával a több évszázad alatt kialakult történelmi arculat megsérülne.

[7] Mindezen indokok alapján a határozat szerint a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) 64. § (1) bekezdés, 64. § (2) bekezdés c) pont, cb) alpontja, 80. § (1)-(5) bekezdései alapján az engedély nélkül létesített napelemek leszerelése elrendelésének volt helye.

A kereseti kérelem és védírat

[8] Az alperes határozatával szemben a felperes keresetet terjesztett elő, amelyben a határozat megsemmisítését kérte.

[9] Keresetében a közigazgatási cselekménnyel okozott jogsérelemként azt nevezte meg, hogy az alperes határozatával 13.248.680.- forint kára keletkezett, mivel olyan korlátozást rendelt el, amely a tulajdoni lapon nem szerepelt. Előadta, hogy az energiaárak drasztikus emelkedése miatt a fűtés korszerűsítését megújuló energiával oldották meg 2022. őszén, amely jelentős költségekkel járt, a napelemek leszerelésével energiaköltségük jelentősen megemelkedik, továbbá miután a leszerelt napelemek veszélyes hulladéknak számítanak, elszállításuk, megsemmisítésük is jelentős anyagi forrásokat emészt fel, így mindösszesen 13.248.000.- forintos káruk keletkezne.

A kereset szerint az alperes nem vette figyelembe a Kr. 80. § (5) bekezdését, mely szerint a kötelezettséget úgy kell elrendelni, hogy annak teljesítése a kötelezett méltánylást érdemlő életviszonyaiban zavart ne okozzon.

[10] A kereset hivatkozott továbbá arra, hogy az ingatlan környezete nem utal arra, hogy örökségvédelmi fennhatóság alá esne. Ezzel összefüggésben keresetlevélhez mellékelte fotókkal kívánta bemutatni, és igazolni, hogy az érintett lakóház környezetében, másrészt Eger belvárosa történelmileg védett épületei környezetében milyen, a homlokzaton elhelyezett tárgyak találhatók, elsősorban kültéri klímák, másrészt napelemek.

A kereset szerint tömegével fordul elő Eger belvárosában, hogy az utcai homlokzatra, illetve fentről jól látható tetőkre klímát és más épületgépészeti berendezéseket, hőszivattyúkat, szellőzőket szerelnek, vagy akár a fémlemezzel lefedett műemléképületek tetősíkjába felülvilágítót helyeznek el. A kereset szerint a bemutatott megoldásokhoz képest nem befolyásolja kedvezőtlenebbül a városképet a felülvizsgálni kért határozatban szereplő napelem.

[11] Az alperes védíratában a felperes keresetének az elutasítását indítványozta, fenntartva a határozatban szereplő indokokat. Az alperes azt nem vitatta, hogy a határozat végrehajtása a felperesnek érdeksérelemmel és jelentős anyagi teher vállalásával jár, ugyanakkor utalt arra, hogy a felperes kártalanítási felvetése jogilag alaptalan, mert a napelem létesítése szabálytalanul, engedély nélkül történt.

[12] A védírat hangsúlyozta, hogy a keresetben hivatkozott, a városképet zavaró egyéb létesítmény esetleges szabálytalansága a határozat jogszerűsége szempontjából relevanciával nem bír. Hangsúlyozta, hogy az alperes minden esetben vizsgálja, hogy mások betartják-e az örökségvédelmi szabályokat.

Miután a műemléki jelentőségű terület ingatlan-nyilvántartásban történő feltüntetése nem előírás, ezért a kereset alaptalanul hivatkozott a védettség tulajdoni lapon történő megjelenése elmaradására.

[13] Védíratában hangsúlyozta, hogy az örökségvédelmi szabályok szerint a műemléki környezetben a műemléki jelentőségű területen a védettséget megalapozó érték zavartalan érvényesüléséért elrendelhető az oda nem illeszkedő építmények, műtárgyak eltávolítása vagy

átalakítása. A napelemrendszer modern, a történelmileg kialakult arculatba nem illeszkedik, meghagyásával a több évszázad alatt kialakult történelmi arculat megsérülne. Az örökségvédelmi szempontok érvényre juttatása egyes magánérdekek elé sorolandó, emiatt sem kaphatott fennmaradást a jogellenesen megvalósított rendszer.

[14] A közigazgatási per során iratokhoz /8. sorszám alatt csatolt előkészítő iratában hivatkozott a Kúria Kfv.IV.37.643/2024/5 sz. határozatára, állítva, hogy a Kúria a hivatkozott ügyben hasonló tényállás mellett az alperes jogi álláspontját követő döntést hozott. Csatolta továbbá a napelem elhelyezését a városból több pontról bemutató látványvizsgálati térképet.

Az elsőfokú bíróság döntése

[15] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét alaposnak találta, ezért a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 89. § (1) bekezdés b) pontja alapján az alperes határozatát megsemmisítette, és az alperest új eljárásra kötelezte.

[16] Az ítélet indokolása idézte a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény (a továbbiakban: Kötv.) 7. § 15. és 17. pontjait, 39. § (1) bekezdését, a Kr. 63. §-át és 64. § (1)-(3) bekezdéseit, 68. § (1) bekezdés a) pontját, (3) bekezdést, (5) bekezdését, 80. § (1)-(5) bekezdéseit, 81. § (1) és (2) bekezdéseit, (3) bekezdés c) pontját.

[17] Az ítélet indokolása szerint a közigazgatási perben nem volt vitatott, hogy a felperes ingatlana műemléki környezetben helyezkedik el, ugyanakkor az épület, amelyen a napelemet elhelyezték nem műemlék épület. Nem volt vitatott továbbá, hogy a napelem elhelyezés bejelentésköteles tevékenység, annak ellenére, hogy műemléki jelentőségű területre vonatkozó utalás az ingatlan-nyilvántartásban nem volt található.

[18] Az ítélet indokolása szerint a közigazgatási per során a bíróság a rendelkezésére álló dokumentumok, felperes által csatolt fényképfelvételek, a helyszínen tartott tárgyaláson tapasztaltak alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felperesi ingatlanon létesült napelemrendszer nem zavarja a műemléki jelentőségű terület történeti összképét, a műemléki értékek érvényesülését. Összességében azt a következtetést vont le, hogy a Kr. 81. § (3) bekezdés c) pontja szerinti állapot nem jött létre, az alperes okszerűtlen mérlegelés alapján hozta meg a perrel támadott határozatát.

[19] Az ítélet indokolása szerint a napelem a XXI. században már egy általánosan elfogadott látvány, mely távlatokból tekintve számos pontján látható Eger településen belül is. Utalt arra, hogy az Európai Zöld Megállapodás szerint 2050-re a klímasemlegesség elérése a cél., ezért is, 2030. évtől csak olyan épületeket lehet átadni, amelyek nem bocsátanak ki üvegházhatású gázokat.

[20] Utalt arra, hogy az alperes részéről hivatkozott Kúria Kfv.IV.37.759/2020/5. számú ügyben hozott ítélethez képest a perbeli eltérő tényállású, ugyanis a hivatkozott ítéletben egy 2019-ben indult közigazgatási eljárással összefüggésben 2020-ban hozott határozat jogszerűségét vizsgálták, mely időponthoz képest a klímaválság előtérbe került, az orosz-ukrán háború okozta energiafüggetlenség elérésére irányuló szándék, valamint az energiahatékonysági törekvések is felerősödtek, az Európai Unió által is sürgetett zöld koncepciók pedig egyre inkább teret nyertek.

[21] Az ítélet szerint annak nem volt a jogvitában jelentősége, hogy Eger belvárosában más épületekre milyen tárgyak kerültek elhelyezésre, ugyanis azok elhelyezése nem megfelelő volta nem képezte a per tárgyát. Ugyanakkor az ítélet szerint a bíróság a látványt egészében tartotta vizsgálandónak, így a látvány megítélése szempontjából bírt jelentőséggel a korabeli arculattól eltérő bármely műszaki megoldás, illetve anyaghasználat. Utalt arra, hogy Eger műemléki jelentőségű területén, történelmi belvárosban is sok modern építészeti megoldás, nem korabeli elem található az utcákon, például a betonozott utak, klímaberendezések, hőszivattyúk, közlekedési táblák, gépjárművek stb.

[22] Az indokolás utalt arra, hogy az alperes által csatolt látványterv elkésetten előterjesztett bizonyíték volt, a Kp. 78. § (3) bekezdése alapján azt a bíróság nem vehette figyelembe. Ehhez kapcsolódóan hangsúlyozta, hogy a helyszíni tárgyalás során a látványt a bíróság érdemben megvizsgálta, tehát maga ítélte meg, hogy a felperesi napelemrendszer zavaró hatása felmerülhet-e.

[23] A Miskolci Törvényszék ítélete azt az iránymutatást adta az új eljárásra vonatkozóan az alperes számára, hogy az alperesnek a tudomásvétel során már csak azt kell vizsgálnia, hogy szükség van-e kötelezés előírás, esetleg szankció alkalmazására a felperesi ingatlan vonatkozásában.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[24] A jogerős ítélettel szemben az alperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben az ítélet hatályon kívül helyezését, és az ügyben eljáró bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[25] A felülvizsgálati kérelem szerint az elsőfokú bíróság annak megítélésénél, hogy a napelemek megvalósításával a műemléki jelentőségű területen veszélybe került-e a védettséget megalapozó érték, illetve műemléki környezetben létre jött-e műemlék zavartalan érvényesülését gátló állapot, túlterjeszkedett a Kötv. 7. § 15. és 17. pontjában, és a 39. § (1) bekezdésben foglaltaktól.

Az érvelés szerint a törvényszék túlterjeszkedő bizonyításából téves jogértelmezéssel jutott a per tárgyát eldöntő jogkövetkeztetésre, ugyanis a per tárgya a műemléki jelentőségű területen elhelyezett napelemek jogi sorsának a kérdése volt, és nem a teljes városkép vizsgálata, ami az ítélet indokolása [38] bekezdésében szerepel. Hangsúlyozta, hogy a Kötv. 5. § (1) bekezdése szerint a kulturális örökség védelme közérdek, megvalósítása közreműködési jogosultságot és együttműködési kötelezettséget jelent. Az ítéletben foglalt álláspont kiüresítené a Kötv. 38. § (1) bekezdését.

[26] Az alperes jogsértőnek találta az ítéletet azért is, mert a bíróság a Kr. 68. § (3) bekezdés a) pontjában felsorolt mérlegelési szempontokat önkényesen, jogszabályi felhatalmazás nélkül egészített ki olyan indokokkal, melyek kívül esnek a műemlékvédelmi értékek megőrzésénél figyelembe veendő körülményektől.

A klímaválság, az orosz-ukrán háború okozta energiafüggetlenség kérdése, az Európai Zöld Megállapodás hivatkozása ugyanis kívül esnek a jogszabály által előírt vizsgálandó szempontokon. A bíróság által az ítélet alapjává tett ezen körülmények az alperes szerint kizárólag a méltányosság körébe tartoznának, amelyek figyelembevételére konkrét jogszabályi felhatalmazás hiányában nincs lehetőség.

[27] A felülvizsgálati kérelem szerint az ítélet új eljárásra vonatkozó iránymutatása jogsértő, mivel végrehajthatatlan. Az az új eljárásra adott utasít ugyanis, ami szerint a tudomásvétel során az alperesnek már csak azt kell vizsgálnia, hogy szükség van-e kötelezés, előírás, esetleg szankció alkalmazására, önellentmondásos és végrehajthatatlan. A hatósági eljárás ugyanis hivatalból indult és nem bejelentésre, a bíróság a felperes által önkényesen megvalósított jogszabálysértő állapotot ítéletével szabályosnak minősítette, megsértve ezzel a Kr. 64. §-ban foglaltakat. A Kr. 64. §-ban felsoroltakhoz bejelentés és a hatóság jóváhagyása kell, e tényre figyelemmel a bíróság által előírt intézkedések, esetleges joghátrányok alkalmazására nincs jogszabályi lehetőség, azaz az ítélet végrehajthatatlan. Az alperes szerint az az ítéleti álláspont, hogy a felperesek magatartása nem is tartozik a hatósági ügy fogalmába, így a napelem telepítéséhez műemléki jelentőségű területen hatósági intézkedés egyáltalán nem is szükséges, súlyosan sérti a Kr. rendelkezését és olyan helytelen precedenst teremt, amely Eger történelmileg kialakult városképét végleg és helyrehozhatatlanul megváltoztatja és tönkreteszi.

[28] A felülvizsgálati kérelem utalt arra, hogy az ítélet eltért a Kúria Kfv.IV.37.759/2020/5. számú határozatától. Egyrészt mert a hivatkozott ítélet [52] bekezdése megállapította, hogy a műemléki jelentőségű területen létesített napelemek hatásának zavarásként való értékelése nem zárható ki, ugyanakkor a felülvizsgálni kért ítélet indokolása [50] bekezdése szerint a létesített napelem nem zavarja a műemléki jelentőségű terület összképét. Másrészt, mert a Kúria hivatkozott ítélete indokolása [53] bekezdése azt állapította meg, hogy más épületek örökségvédelmi szempontból való megfeleltetése nem képezi a per tárgyát, ehhez képest a felülvizsgálni kért ítélet indokolása [47], [48] és [49] bekezdéseiben jogszabálysértő módon vette figyelembe és az alperesre nézve negatívan értékelte Eger műemléki jelentőségű területén más épületeken elhelyezett építészeti megoldásokat, technikai berendezéseket. Harmadrészt, mert a Kúria hivatkozott ítélete indokolása [54] és [55] bekezdése szerint klímavédelmi és energiastratégiai szabályok nem írják felül az épített környezettel szemben támasztott örökségvédelmi követelményeket, ugyanakkor a Miskolci Törvényszék mindezzel ellentétes megállapításokat tett.

[29] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében az ítélet hatályában való fenntartására tett indítványt, hivatkozva arra, hogy az ítélet nem jogszabálysértő és jogkérdésben nem tért el a Kúria egyetlen közzétett határozatától sem.

[30] A felperes szerint a bíróság nem folytatott túlterjeszkedő bizonyítást, ugyanis kifejezetten az alperes határozatában megjelenő helyszíneket járta végig és győződött meg személyesen arról, hogy a napelem nem zavarja a műemlék érvényesülését a tárgyi helyszínekről szemlélve.

[31] A felperes szerint a Kr. 68. § (3) bekezdés a) pontjában foglalt mérlegelési szempontokat nem önkényesen egészítette ki a bíróság, ugyanis az ítéletét kifejezetten a helyszíni tárgyaláson tapasztaltakból levont személyes meggyőződés alapján kialakított álláspontjára alapította.

Emellett a klímasemlegességre, az energiafüggetlenség elérésére a bíróság nem az ítélet jogalapjaként, hanem úgy hivatkozott, hogy az adott ügyhöz hasonló jogesetek elbírálásának körülményei dinamikusán változnak a Kúria korábbi határozata eltérő tényállások mellett, eltérő időpontokban vizsgálva nem tekinthető következetesen irányadónak.

[32] A felülvizsgálati ellenkérelem alyaptalannak találta az alperes ítélet végrehajthatatlanságára vonatkozó előadását is, hivatkozva arra, hogy az ítélet kifejezetten utal arra, hogy az alperesnek le kell folytatnia a tudomásulvételi eljárást összhangban a Kr. 64. és 68. §-ban foglaltakkal, és azt kell vizsgálni, hogy szükség van-e kötelezés, előírás, esetleg szankció alkalmazására. Az ítélet pedig világos abban, hogy a tudomásulvételi eljárást követően hozandó új határozat okszerűen nem kötelezheti őt napelemek leszerelésére.

[33] Megismételte azt a közigazgatási perben is előadott álláspontját, hogy a napelemek felhelyezésével semmilyen jogszabályt nem sértett, a tetősíkba simuló szabályos geometriai alakzatba rendezett napelem panelekkel a műemléki környezet érvényesülését nem zavarja. Megemlítette, hogy a jogalkotó tudomása szerint gondoskodott új jogszabályi környezet kialakításáról a műemléki környezetben történő új napelemek telepítésére, ugyanakkor az új rendelkezés az ő esetében nem alkalmazandó.

A Kúria döntése és jogi indokai

[34] A felülvizsgálati kérelem alapos az alábbiakra tekintettel.

[35] A Kúria a Kp. 115. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó Kp. 108. § (1) bekezdés szerint a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem és felülvizsgálati ellenkérelem keretei között megvizsgálta, és a vizsgálat eredményeként megállapította, hogy a felülvizsgálni kért ítélet túlterjeszkedett a perbeli napelem örökségvédelmi szempontú értékelésénél, mert olyan

szempontokat értékelt, amelyeket a Kr. rendelet nem ír elő, és jogkérdésben eltért a Kúria Kfv.IV.37.759/2020/5. számú ítéletétől is az alábbiak miatt.

[36] A Kúria – követve a Kfv.IV.37.643/2024/5. számú azonos tárgyú döntésében foglaltakat – elsőként rögzíti, hogy az alperes határozatában nem jelölte meg, hogy mely jogszabályi rendelkezések szerinti értékelési szempontokat vizsgálta a napelemek bejelentés nélküli elhelyezésének örökségvédelmi szempontú értékelése során. A felülvizsgálati kérelemből az állapítható meg, hogy a Kr. 68. § (3) bekezdés a) pontja szerinti szempontokat vette figyelembe, az elsőfokú bíróság ugyanakkor ítéletében a Kr. 81. § (3) bekezdés c) pontját jelölte meg, mint amely az eljárásban releváns értékelési szempontokat tartalmazza.

A Kr. 68-69. §-ok a hatóság műemlékkel kapcsolatos feladatait, eljárásának közös szabályait tartalmazzák, a Kr. 68. § (3) bekezdés a) pontja azt határozza meg, hogy műemléki jelentőségű terület esetén a hatóság a döntése meghozatala során szempontként figyelembe veszi, hogy új építmény építése, vagy meglévő építmény átalakítása nem járhat-e műemléki jelentőségű terület történeti összképének, feltárulásának műemléki szempontú előnytelen megváltoztatásával. A Kr. 81. §-a pedig az örökségvédelmi fennmaradási tudomásulvétel szabályait tartalmazza a műemléki értéket érintő beruházások esetén, a Kr. 81. § (3) bekezdés c) pontja értelmében a megvalósult beruházások fennmaradása nem vehető tudomásul, ha a szabálytalanul megvalósított beavatkozás eredményeként műemléki jelentőségű területen, műemlék történeti tájon a védettséget megalapozó értéket veszélyeztető és sértő, valamint az érték, műemléki környezetében a műemlék zavartalan érvényesülését gátló állapot jött létre.

[37] A Kúria megállapította, hogy míg a Kr. 68. § (3) bekezdés a) pontja kifejezetten a műemléki jelentőségű területeken megvalósult átalakításokra vonatkozik – mint amilyen a perbeli napelemelhelyezés is – addig a Kr. 81. § (3) bekezdés c) pontja a műemléki értéket érintő beruházásokra. Figyelemmel arra azonban, hogy az alperes felülvizsgálati kérelmében nem vitatta, hogy az eljáró bíróság a Kr. 81. § (3) bekezdés c) pontja alapján folytatta le a vizsgálatot, a Kúria nem vizsgálta, hogy a Kr. mely rendelkezése alapján kell a perbeli esetben a vizsgálatot lefolytatni. A Kúria ugyanis e körben figyelemmel volt arra, hogy a Kr. ismertetett két rendelkezésének értelme és lényege megegyezik, mely szerint a műemléki jelentőségű terület összképi látványa műemléki szempontból előnytelenül nem változhat, a védettséget megalapozó érték nem sérülhet, nem kerülhet veszélybe, annak zavartalan érvényesülése nem gátolható.

[38] Az alperesnek, mint műemléki hatóságnak, és az alperes határozata jogszerűségét vizsgáló bíróságnak a Kr. alkalmazásával a perben érintett napelemek elhelyezése kapcsán pedig azt kellett vizsgálnia, hogy Eger belvárosa műemléki jelentőségű területe összképének műemléki szempontból történő előnytelen megváltozása bekövetkezett-e, illetve, hogy a védettséget megalapozó értéket (belváros, történeti régészeti lelőhely) veszélyeztető, sértő, annak zavartalan érvényesülését gátló állapot létrejött-e.

[39] A közigazgatási jogvita tárgyát képező örökségvédelmi eljárás során alkalmazandó Kr. 68. § (3) bekezdés a) pontja és 81. § (3) bekezdés c) pontja egyfajta célt fogalmaznak meg, a műemléki jelentőségű terület összképének látványának fenntartását, illetve a védettséget megalapozó érték zavartalan érvényesülésének biztosítását, és nem taxatív sorolják fel az örökségvédelmi eljárás során értékelendő szempontokat.

[40] A Kúria ugyanakkor megállapította, hogy a felülvizsgálni kért jogerős ítélet több olyan szempontot vont értékelési körbe, amelyek a műemléki jelentőségű terület és műemléki érték megőrzésével még közvetett kapcsolatba sem hozhatók (pl. orosz-ukrán háború okozta energiafüggetlenség elérésének megteremtése, klímaválság, Európai Zöld Megállapodás). Ugyanakkor a perben védendő értékkel, Eger belváros műemléki összképe annak védettséget megalapozó érték érvényesülésével ezek a szempontok a napelemek hatékonysága és szükségessége nem hozhatók összefüggésbe.

A Kúria hangsúlyozza, hogy az alkalmazandó jogszabályok alapján jelen eljárásban nem a napelemek hatékonyságát kellett összevetni az örökségvédelmi szempontokkal, hanem azt kellett vizsgálni, hogy a napelemek elhelyezkedése, kialakítása milyen módon érinti Eger belvárosának, mint műemléki jelentőségű területnek az összképét, és a belváros műemléki környezetét. Erre figyelemmel a felülvizsgálati kérelmében az alperes alappal hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság ezen szempontoknak az alperes általi mellőzésének számonkérése jogsértő volt. A Kúria emellett rámutat arra is, hogy az eljárás bíróság jogerős ítéletében nem vizsgálta azokat a szempontokat, amelyeket a felperes a keresetében kifogásolt, így, hogy az alperes döntése aránytalan elvárást támaszt a történeti belváros lakóival szemben, továbbá, hogy az alperes nem vette figyelembe a felperes méltányolható érdekeit, azt a jelentős költséget, amely a felperesnél a napelemek felhelyezésével felmerült.

[41] Az alperes arra is helyesen hivatkozott, hogy a klímaválság, az orosz-ukrán háború okozta energiafüggetlenség elérésének megteremtése, az Európai Zöld Megállapodás szempontjainak figyelembevétele eltér a Kúria Kfv.IV.37.759/2020/5. számú ítélete indokolásának [55] bekezdésében foglaltaktól, ebben a döntésében ugyanis a Kúria kimondta, hogy a felhívott klímavédelmi és energiastratégiai szabályok nem írják felül közvetlenül és minden határon túl az épített környezettel szemben támasztott további örökségvédelmi követelményeket.

[42] A felülvizsgálati kérelem arra is helytállóan hivatkozott, hogy az ítélet eltér a Kúria Kfv.IV.37.759/2020/5. számú ítélete indokolása [53] bekezdésében foglaltaktól, mely szerint a műemléki környezet, valamint külön a műemléki jelentőségű terület más épületeinek örökségvédelmi szempontból való megfelelése nem képezte az adott per tárgyát. A Kúria által jelen felülvizsgálati eljárásban vizsgált ítéletből ugyanis az állapítható meg, hogy a jogerős ítélet jogszabályi alap nélkül helyezkedett arra az álláspontra, hogy nem csak a perbeli napelemek műemléki jelentőségű terület összképére gyakorolt hatását kell vizsgálni, hanem a teljes városkép látványát.

[43] A Kúria hangsúlyozza, hogy perbeli esetben az alperes eljárásának vizsgálati szempontjait a Kr. 68. § (3) bekezdés a) pontja és Kr. 81. § (3) bekezdés c) pontja jelölte ki. E két jogszabályi rendelkezés kizárólag az adott eljárás tárgyát képező napelem örökségvédelmi szempontú vizsgálatát írja elő, egyik rendelkezés sem rendeli vizsgálni a teljes városképet, látványt. Az, hogy az egri városkép sok helyen mutat napelemeket, a per tárgyát képező napelem Kr. rendelkezéseinek való megfelelése szempontjából teljes mértékben irreleváns, mert a perbeli napelemeken túl a városban látható további napelemeket és ezek együttes látványát a Kr. hivatkozott rendelkezései nem rendelik vizsgálni az adott eljárásban, és azok nem képezték a perbeli eljárás tárgyát sem. Helytállóan hivatkozott tehát az alperes arra, hogy ezt jogszabálysértő módon értékelte az elsőfokú bíróság.

[44] A Kúria hangsúlyozza továbbá, hogy a napelemek elhelyezésének örökségvédelmi jogszabályoknak való megfelelését mindig egyedileg kell vizsgálni, és figyelemmel kell lenni az egyedi sajátosságokra, az érintett lakóház műemléki jelentőségű területen belül való elhelyezkedésére, magasságára, kialakítására. Perbeli esetben Eger belvárosa elhelyezkedésére, arra, hogy az egri várat, annak környezetét, Eger belvárosát, azok összképét, látványát mennyire zavarja, azok érvényesülését mennyire és milyen módon érinti a lakóház tetőszerkezetére felhelyezett napelem.

[45] Az alperes felülvizsgálati kérelme azt is helytállóan hivatkozta, hogy a jogerős ítélet eltér a Kúria Kfv.IV.37.759/2020/5. számú ítélete indokolása [53] bekezdésétől abban a körben, hogy jogsértő módon értékelte Eger műemléki jelentőségű területén, illetve a belvárosban található modern művészeti megoldásokat. Ez ugyanis amellet, hogy túlterjeszkedik a perbeli napelem örökségvédelmi szempontú értékelésénél, eltér a Kúria hivatkozott ítéletétől is, mely szerint a műemléki környezet, valamint külön a műemléki

jelentőségű terület más épületeinek örökségvédelmi szempontból történő megfelelése vagy esetleg meg nem felelő volta nem képezi jelen per tárgyát.

[46] A felülvizsgálati kérelem azonban arra alaptalanul hivatkozott, hogy a jogerős ítélet a megismételt eljárásra jogsértő utasításokat adott. A Kr. 81. § (3) bekezdése ugyanis nem csak a beavatkozások bejelentése esetén rendelkezik tudomásulvételről, hanem a szabálytalanul megvalósított beavatkozások fennmaradása esetére is.

[47] A fentiekre tekintettel a Kúria megállapította, hogy a felülvizsgálni kért ítélet jogszabálysértő, ezért a Kúria azt a Kp. 121. § (1) bekezdés a) pontja alapján hatályon kívül helyezte, és az ügyben eljárt bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította. A megismételt eljárásban az eljárt bíróságnak az alperes határozatának jogszerűségéről a felperes keresetében foglaltak alapján a Kr. 68. § (3) bekezdés a) pontja és a Kr. 81. § (3) bekezdés c) pontjában rögzített vizsgálati szempontok értékelésével kell döntenie.

A döntés elvi tartalma

[48] *A jogszabály által rögzített elérendő céllal (műemléki jelentőségű terület összképének, látványának fenntartása, a védettséget megalapozó érték zavartalan érvényesülésének biztosítása) még közvetett kapcsolatba sem hozható értékelési szempontok vizsgálatba vonása jogsértő.*

Záró rész

[49] A Kúria a Kp. 115. § (2) bekezdés alapján alkalmazandó Kp. 107. § (1) bekezdése szerint – erre irányuló kérelem hiányában – tárgyaláson kívül járt el.

[50] A Kúria a Kp. 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Kp. 110. § (3) bekezdése szerint a Kúria csak megállapította a felek felülvizsgálati eljárás során felmerült perköltségének az összegét. A perköltség összege meghatározásánál figyelemmel volt a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontjára, és a 3. § (3) és (5) bekezdésére.

[51] A Kúria határozatával szemben a felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Budapest, 2025. február 6.

Dr. Tóth Kincső s.k. a tanács elnöke, Dr. Figula Ildikó s.k. előadó bíró, Dr. Banu Zsoltné dr. Szabó Judit s.k. bíró, Dr. Hajnal Péter s.k. bíró, Dr. Heinemann Csilla s.k. bíró